Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXII., št. 91

Ljubljana, četrtek 17. aprila 1941

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 30 din. Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Italijansko vojno poročilo

Italijanske motorizirane kolone so zasedle Split v Dalmaciji — Na grški fronti prodirajo Italijani med jezeri in Vojušo — Obleganje Tobruka v Afriki se energično nadaljuje — Ofenzivne akcije italijanskih in nemških letal

Nekje v Italiji, 16. aprila. Komunike št. 313 generalnega štaba italijanskih vojaških sil pravi:

V Jugoslaviji so motorizirane kolone druge armade po zlomu nasprotnikovih odporov okupirale Split ter prispele 400 km od meje, s katere so pričele prodirati. Oddelki kraljeve mornarice so skupaj z oddelki vojske ter oddelki črnih srajc nadaljevali zasedanje dalmatinskega otočja severno od otokov pri Zadru.

Grška fronta: Naše čete napredujejo na področju med jezeri in Vojušo. Po živahnih borbah je bilo zasedeno mesto Erseg in prodrli smo tudi že dalje.

Naše letalstvo je izvršilo ofenzivne akcije proti prometnim napravam, proti motoriziranim kolonam ter proti četam na pohodu. Večkrat so bila v poletih nizko nad tlemi napadena letališča v Podgorici, Janini, Paramithii ter na Krfu; na tleh je bilo uničenih 10 letal, dočim je bilo mnogo hudo poškodovanih. V teku zračnih borb so bila v plamenih sestreljena štiri sovražna lovska letala. Eno naše letalo za bombardiranje v strmoglavnem poletu se ni vrnilo na svoje oporišče. V okolici Krfa so naša letala s strojnicami obstreljevala dva parnika s 3000 tonami in je na enem izmed njih izbruhnil požar.

V noči na 15. aprila so skupine nemškega letalskega kora napadle letališča Mikaba in Venezia ter ladjedelnice v La Valetti na Malti ter z bombami zadela naprave na startnih progah ter topniške postojanke. Isto noč so druge nemške letalske formacije napadle letališče Eleusis v Grčiji ter ladje zasidrane v isti luki. Povzročile so škodo na napravah ter v celo zadele neki parnik s 6000 tonami, dočim so dva parnika iste tonaže poškodovale.

V severni Afriki so se nadaljevale operacije v okolici Solluma ter napadi na trdnjavo Tobruk, kjer se sovražnik ogorčeno brani s podporo mornariških edinic. Italijanske in nemške letalske skupine nadaljujejo s svojimi napadalnimi akcijami proti sovražnikovi trdnjavi ter proti sovražnikovim ladjam v luki. V teku zračnih borb je bilo sestreljenih 5 letal tipa Hurricane. Dve naši letali se nista vrnili na svoje oporišče.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja so naše letalske edinice napadle sovražne ladje v konvojih. Velik parnik s 15.000 tonami, ki je bil zadet od torpedov, se je potopil, druge ladje, ki so bile zadete od bomb, so bile hudo poškodovane. Neka naša skupina lovskih letal je v poletu nizko pri tleh napadla letališče Heraklion na Kreti ter je na tleh zažgala dva sovražnikova bombnika. Eno naše letalo je bilo sestreljeno: pilot se je rešil s padalom.

Vzhodna Afrika: Naši letalski odredi so s strojnicami obstreljevali ter metali granate proti sovražnikovim motoriziranim kolonam na sektorju pri Desie.

Nemško vojno poročilo

Nemške motorizirane čete zasedle Sarajevo — V Grčiji boji z umikajočimi se angleškimi in grškimi četami Odbit angleški napad v severni Afriki

Berlin, 16. aprila. (DNB). Nemško vrhovno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Ostanki srbske vojske so pred razsulom. Nemške motorizirane čete so prodrle do Sarajeva ter zasedle mesto. Na tisoče srbskih vojakov je odložilo orožje, število ujetnikov in plena pa narašča z vsako uro. Letalstvo je bombardiralo železniške naprave in vojaška oporišča v južni Hercegovini, kakor tudi neko mornariško oporišče ob Jadranskem morju. Strmoglavci so zadeli ob dalmatinski obali v polno veliko oboroženo transportno ladjo, ki je obstala po napadu nagnjena na stran. Nadaljnja velika trgovska ladja je bila hudo poškodovana pri otoku Braču, en hidroplan pa uničen s streli iz strojnic.

V Grčiji so brze čete prišle v boj z umikajočimi se angleškimi in grškimi oddelki po ostrem zasledovanju ob Olimpu in gorah zapadno od njega.

Na grški fronti so prizadele formacije strmoglavcev hude izgube južno od Servie umikajočemu se sovražniku.

V letalskih bojih so bila sestreljena tri angleška letala, na grških letališčih pa je bilo s streli zažganih 17 sovražnih letal. V Pirejskem pristanišču je bilo z bombami hudo poškodovanih 9 nadaljnjih velikih ladij.

V severni Afriki je bil odbit sunek angleških oklopnih sil, podpiran od vojnih ladij, proti Sollumu.

V poslednji noči so močne letalske formacije napadle važno oskrbovalno in ladjedelniško luko Belfast v severni Irski. Že pri prvih valovnih napadih so bili doseženi zadetki bomb v polno, tako na področju pristanišča kakor tudi na oboroževalnih tvornicah v mestu. Mnogoštevilne rušilne in zažigalne bombe so povzročile v ladjedelnicah Harland & Wolff obsežne požare. Istočasno so napadle druge formacije bojnih letal vojaško važne cilje, predvsem pristaniška mesta ob angleški vzhodni in južni obali z velikim uspehom.

Pri poizkusu poleta nad zasedeno ozemlje podnevi in pri lastnem sunku lovskih letal proti angleški južni obali je izgubil sovražnik dne 15. aprila v letalskem boju 6 lovskih letal in eno bojno letalo. Lastnih izgub pri tem ni bilo.

V noči na 16. april je podvzel sovražnik zgolj vznemirjalne napade na področje ob severni nemški obali. Bombe so povzročile le malenkostno stvarno škodo. Mornariško topništvo je sestrelilo eno sovražno letalo.

V času od 11. do 15. aprila je izgubil sovražnik 135 letal in 4 zaporne balone. Izmed teh jih je bilo uničenih 24 v letalskih bojih 11 od protiletalskega topništva, 3 je uničila vojna mornarica, 97 pa jih je bilo razbitih na tleh. V istem času smo izgubili 32 lastnih letal.

Poročnik Schotters pri nekem gorskem lovskem polku se je posebno odlikoval s tem, da je prodrl z maloštevilno ogledniško četo globoko v sovražne postojanke, ujel sovražnega divizijskega poveljnika in več oficirjev ter se vrnil brez izgub.

Angleški napadi na Nemčijo

Berlin, 16. aprila. (DNB) V noči od torka na sredo so manjše skupine angleških bombnikov preletele severne predele Nemčije. Angl. letala so metala zažigalne in eksplozivne bombe. na več mestih so bile porušene zgradbe. O priliki napadov je bilo tudi več smrtnih žrtev, večje število ljudi pa je bilo ranjenih. Protiletalsko topništvo nemške mornarice je v okviru teh akcij sestrelilo eno angleško letalo.

Vojna na morju

Berlin, 16. apr. (DNB) Uradno poročilo angleške admiralitete priznava, da je bila torpedirana 4500 tonska angleška križarka »Bonaventure«. Križarka je pripadala razredu Dido in je bila šele pred dvema letoma splovljena.

Berlin, 16. aprila. (DNB) Bitka za Atlantik zahteva vsak dan ne samo nove žrtve v angleškem trgovskem brodovju, temveč povzroča žrtve tudi angleški vojni mornarici. Tako je bila pretekli teden potopljena ena angleška križarka, štirje rušilci pa so bili tekom letalskih napadov onesposobljeni za nadaljnjo akcijo. V teku preteklega pol leta so Angleži poleg tega izgubili 8 pomožnih križark. Samo v preteklem tednu sta bili potopljeni dve angleški pomožni križarki s skupno 23.300 tonami.

Vojne operacije na Balkanu

Berlin, 16. aprila. (DNB) Veliki plen, ki ga je zajela nemška vojska v Srbiji, narašča od dneva do dneva. Med drugim je bilo zajetih na tisoče oklopnih vozil, motociklov, osebnih in tovornih avtomobilov. Velik del teh vozil se nahaja v dobrem in še uporabnem stanju.

General Simović v Atenah

Rim, 16. aprila. (DNB) »Giornale d' Italia« javlja iz Ankare, da je jugoslovanski ministrski predsednik general Simović, ki je z državnim udarom prišel na čelo vlade, zbežal v Atene. Na ta način se je eden glavnih krivcev zloma Jugoslavije umaknil odgovornosti.

New York, 16. apr. (Columbia BS) Posebni poročevalec Columbie v Berlinu javlja, da je po tamkajšnjih informacijah več jugoslovanskih generalov sedaj pripravljenih s svojimi vojskami kapitulirati. Ministrski predsednik Simović se nahaja trenutno v Atenah ali Moskvi. Ni znano, kje se jugoslovanska vlada trenutno nahaja.

Nemška civilna uprava na zasedenem Štajerskem

Berlin, 16. apr. (DNB) Kancelar Hitler je imenoval dva šefa civilne uprave za zasedeno Štajersko, zasedeno Koroško in Kranjsko, ki sta neposredno njemu podrejena.

Za šefa civilne uprave na zasedenem Štajerskem je imenovan dosedanji državni namestnik dr. Ueberreither iz Gradca, za zasedeno ozemlje Koroške in Kranjske pa namestnik Kutschera.

Berlin, 16. apr. (DNB) V staro nemško mesto Maribor ob Dravi je dospel novi šef civilne uprave okrožni vodja Überreiter v spremstvu mnogih nemških osebnosti, da prevzame upravno oblast. Mesto je bilo bogato okrašeno z zastavami. Več tisoč navdušenih prebivalcev je napolnilo mestne ulice.

Madžari končali zasedbo

Budimpešta, 16. aprila. (DNB) Kakor javlja vrhovno poveljstvo madžarske vojske v svojem današnjem poročilu, so madžarske čete zasedle sedaj v Jugoslaviji ves južnozapadni del Transdanubije do hrvatske meje. Čiščenje ozemlja med Donavo in Tiso od četniških formacij, kakor tudi štetje ujetnikov in plena, se nadaljuje. Že doslej je bilo preštetih 15.000 ujetnikov, njihovo število pa še stalno narašča. Madžari so zaplenili tudi okoli 100 topov in mnogo drugega dragocenega vojnega materiala.

Budimpešta, 16. apr. Poveljstvo madžarske vojske je za 14 dni prepovedalo promet med starim ozemljem države in na novo zasedenimi jugoslovanskimi pokrajinami.

Rumuni bodo zasedli del Banata

Rim, 16. apr. (DNB). Glede na to, da se neprestano ponavljajo zahteve, naj bi rumunske čete vkorakale v rumunski Banat, ki je po vojni pripadel Jugoslaviji, sodi zastopnik agencije Stefani v Bukarešti, da bo morda prišlo do rumunske intervencije za zaščito življenja in imetja v odgovarjajočem delu Banata živečega rumunskega prebivalstva.

Poveljstvo XI. armadnega zbora.

Razglas

1. Vsak, kdor zadržuje orožje ali municijo kakršne koli vrste, ga mora izročiti v 24 urah pristojnemu občinskemu uradu, ki mora poskrbeti za njih shrambo ter sporočiti količino in vrsto vojaškemu poveljstvu v Ljubljani, da ukrene njih prevzem.

Predstojnik občinske uprave je odgovoren za to do izvršenega prevzema.

2. Vsak, kdor bo po preteku tega roka zasačen v posesti orožja ali municije, bo kaznovan po vojnem zakonu.

3. Kdor stori sovražna dejanja ali dejanja sabotaže, ki bi mogla ogražati varnost ali poslovanje poveljstva, čet in pomožnih ustanov kraljevske italijanske vojske, bo takoj ustreljen.

4. Orožništvo in civilna policija preideta pod neposredno poveljstvo okupacijskih vojaških oblasti.

5. Vsi moški, ki so kakor koli zapustili jugoslovansko vojaško službo in se vrnili domov, se morajo staviti na razpolago najbližji okupacijski vojaški oblasti.

6. Od 21. ure (po italijanskem uradnem času, ki odgovarja 20. normalni uri) do 5. ure morajo vsi ostati doma; iz hiše smejo v teh urah samo zdravniki in babice, ki pa morajo imeti uradno dovoljenje, izdano po poveljniku kraljevskih karabinerjev armadnega zbora.

7. Tudi podnevi (od 5. do 21. ure, vedno po italijanskem času) se ne sme nihče oddaljiti iz kraja svojega navadnega bivanja, če nima dovoljenja, ki ga izstavi katero poveljstvo velikih edinic operativne vojske.

Kdor bi prekršil to uredbo, bo zaprt. Motorna vozila (motocikli, avtomobili in tovorni avtomobili, katerih bi se pri gibanju poslužili) bodo zaplenjena.

8. Od 21. do 5. ure (po italijanskem uradnem času) ne sme prodirati iz stanovanj nobena svetloba.

9. Tečaj dinarja na zasedenem ozemlju so višje oblasti do nove odredbe določile v izmeri 100 din za 30 italijanskih lir.

16. aprila 1941. XIX E. F.

General armadnega zbora
poveljnik Mario Robotti.

Odredbe

poveljništva pehotne divizije „Re“

Mi, divizijski general poveljnik divizije »Re«, Grande Uff. Benedetto Fiorenzoli,

odrejamo:

1. da se uvede na ozemlju Slovenije, zasedenem po italijanski vojski, začenši od 0. ure dne 18. aprila zakoniti italijanski čas. Vse ure se morajo torej pomakniti za eno uro naprej;

2. da se počenši od 21. ure dne 17. t. m. pa do nove odredbe ustavi promet z zasebnimi avtomobili in motornimi vozili.

Na prošnjo in v primerih dokazane potrebe se bodo izdajale posebne dovolilnice za avtomobilski promet v uporabo zdravnikom in babicam in za motorna vozila v javni oskrbovalni službi.

Prošnje je treba naslavljati na »Poveljništvo divizije »Re« (Comando della Divisione »Re«) preko tukajšnje banske uprave.

Nadalje odrejamo, da morajo imetniki bencina v količinah nad 20 litrov javiti te količine poveljništvu divizije neposredno v dveh dneh po razglasitvi te odredbe.

Ljubljana, dne 16. aprila 1941--XIX.

Divizijski general komandant
B. FIORENZOLI

Boji v Grčiji

Berlin, 16. aprila. (DNB) Na grškem bojišču so prisilile nemške čete z močnimi in hitrimi prodori angleško vojsko k borbi .Angleške edinice, ki naj bi krile umik svoje glavne vojske, poskušajo na več točkah nuditi odpor. Angleška propaganda skuša pravo stanje prikriti s trditvijo, da so bili novi oddelki angleške vojske poslani v Grčijo. Dejstva pa dovolj jasno govore proti takim trditvam.

Berlin, 16. aprila. Nemški radio javlja: Angleška ekspedicijska vojska v Grčiji se je sedaj le postavila Nemcem v bran. Angleško informacijsko ministrstvo, ki je sicer tako hitro z demantiji, tokrat ni hotelo demantirati vesti, da bi se angleška vojska umikala iz Grčije. Uničujoči učinek poročila o nameravanem angleškem umiku iz Grčije pa je očividno Churchilla prepričal, da je le dal svoji vojski povelje, da gre v boj. Sicer tudi nemška vojska ni več dala Angležem v Grčiji prilike, da bi se bili umaknili. Presenečeni zaradi hitrosti napada so se morali Angleži podati v borbo.

Napačne vesti o vojaškem položaju na Balkanu

Berlin, 15. apr. (DNB). Londonski radio je predvčerajšnjim objavil popolnoma izmišljene vesti o vojaškem položaju na Balkanu. Med drugim je javil, da so nemški napadi v Grčiji in v južni Jugoslaviji izgubili na poletu. V resnici pa so nemške čete prodrle že globoko v severno Grčijo ter na jugoslovansko ozemlje. Londonski radio je javljal tudi o močnih bojih v okolici Skoplja. Dejansko pa je Skoplje že od 9. aprila dalje zasedeno po nemški vojski.

Ameriški državljani zapuščajo Turčijo

Budimpešta, 16. apr. (Stefani) »Magyar Nemzeti« objavlja informacije, da je konzulat Zedinjenih držav v Carigradu pozval vse ameriške državljane, naj se izselijo z ozemlja Turčije.

Bolgarija prekinila diplomatske odnose z Jugoslavijo

Bolgarska nota zatrjuje, da so bili člani jugoslovanskega poslanjštva v Sofiji v zvezah s prevratnimi elementi

Berlin, 16. apr. (DNB) Bolgarska vlada je včeraj prekinila diplomatske odnose z Jugoslavijo. V jugoslovanskem poslaništvu je bila izročena nota, ki zatrjuje, da so bili člani jugoslovanskega poslaništva v Sofiji v zvezah s prevratnimi elementi, ki so hoteli izzvati nemire in državni prevrat.

Prekinitev diplomatskih odnosov je bila v Sofiji sprejeta z zadovoljstvom, ker so bili dosedanji odnosi med obema državama nevzdržni.

Sofija, 16. apr. c. Jugoslovanski poslanik Milanović je že pred dnevi odpotoval v Turčijo. V Sofiji je ostalo le par članov jugoslovanskega poslaništva.

Usodni položaj Anglije na Balkanu in v Afriki

Zaključitev prvega poglavja velike borbe, ki je prinesla nov poraz Veliki Britaniji

Bern, 16. aprla. (Stefani) V tukajšnjih krogih naglašajo, da znači umik srbskih čet v gorovje Bosne in Hercegovine nemožnost teh vojnih sil, da bi se spuščale v kake širše vojne operacije ter da lahko vodijo le še gverilsko vojno. Posebno težak je postal položaj za srbske čete po nemški zasedbi Macedonije. Izginilo je namreč sleherno upanje, da bi se mogle srbske čete združiti z grškimi četami v skupni obrambi.

Še bolj kot na položaj na Balkanu pa je osredotočena pozornost švicarskega javnega mnenja kakor tudi kritika švicarskih vojaških krogov na bojno prizorišče v Egiptu. Splošno podčrtavajo v tukajšnjih krogih, da znači nenadni povratek angleškega generalisima Wavella, ki je bil že postavil svoj generalni štab na grškem področju, najzanesljivejši znak, kako težavna je postala situacija za Anglijo. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da bi Angleži nujno potrebovali novih vojaških sil, katerih pa v potrebni jakosti ne morejo dobiti, ker so angleške čete še zmerom angažirane tudi v vzhodni Afriki, kjer jih veže armada vojvode od Aoste.

Budimpešta, 16. apr. Katastrofalni položaj Anglije v severni Afriki kakor tudi na Balkanu tvori predmet obširnik komentarjev madžarskega tiska. Tako na primer podčrtava »Magyarsag«, da pomeni to, kar se mora vsak čas na teh področjih zgoditi, nujno posledico raztrošenja britanskih sil na preveliko število front. Isti list nadalje zatrjuje, da se bo z zaključkom bolkanske vojne zaključilo tudi prvo poglavje sedanje odločilne borbe, ki je prinesla spet nov poraz Veliki Britaniji.

»Magyar Nemzeti« objavlja informacije, da je Anglija zahtevala od iraške vlade pooblastila, da bi smela izvajati kontrolo nad iraško železniško mrežo in nad petrolejskimi izvirki, da pa se vojaški krogi v Iraku protivijo pristati na to angleško zahtevo.

Tudi »Pester Lloyd« se bavi z vojaškim položajem v severni Afriki. General Mierka, ki podaja analizo angleškega vojaškega položaja, poudarja, da bo odvisna nadaljnja usoda generala Wavella od transportov vojnega materiala in vobče vseh vojnih sredstev iz Grčije v Egipt. Rezultat teh transportov pa bo seveda ta, da bo Grčija prisiljena, da se spet bojuje docela z lastnimi silami in sredstvi.

Berlin, 16. aprila. (Stefani) Vsi današnji nemški listi podčrtavajo dejstvo, da Angleži beže iz Grčije. »Völkischer Beobachter« posebno podčrtava, da novi zločin, ki ga Anglija pravkar pripravlja, vleče v blato poslednjo angleško čast. List »Deutsche Allgemeine Zeitung« podčrtava, da je to dejanje strahopetnosti, ki ga je storil London, snelo poslednjo iluzionistično krinko z Anglije in ožigosalo angleško vojaštvo z neizbrisnim pečatom. »Lokalanzeiger« s svoje strani poudarja, da je bilo vsemu svetu še enkrat naloženo, da mora prisostvovati novemu angleškemu izdajstvu.

V pregledu trenutnega položaja, v katerega je zašla Anglija na evropskem jugovzhodu, poudarja nemški propagandni minister dr. Göbbels kot posebno značilnost, da si že nekaj časa v nepretrgani seriji slede porazi Anglije na evropskem jegovzhodu in v Afriki. Dr. Göbbels pripominja, da so se angleški zažigalni načrti v tem delu Evrope izpreobrnili v povsem drugačno smer, kakor pa jo je Anglija želela in pričakovala. V bodoče bo zanimalo vse demokratske države proučevanje enega samega vprašanja, ki se jim neprestano zastavlja in ki ga je neki ameriški list izrazil z vprašanjem: »Ail je Hitler resnično nepremagljiv?« Odgovor na to vprašanje že dajejo in ga bodo tudi nadalje dajale nemške armade.

Iz Gibraltarja

La Linea, 16. apr. (Stefani). V gibraltarsko ožino je priplul močan angleški vojaški transport v spremstvu rušilcev in patrolnih ladij. Vojaški transport je nadaljeval pot v gibraltarsko luko. Ves čas so stražile transport angleške oborožene trgovinske ladje skupaj z nekim rušilcem, ki so zavzele pozicijo pri rtu Tariffi. Včeraj popoldne je v gibraltarsko vojaško luko dospela neka angleška oklopnica, zvečer pa je priplul vojaški konvoj, sestoječ iz 21 trgovinskih ladij, ki jih je spremljalo pet patrolnih edinic.

Čangkajškova Kitajska in Sovjetska unija

Sovjetsko-japonska pogodba je spravila Kitajsko maršala Čangkajška v velike neprilike

Šanghaj, 16. apr. (Stefani). Šanghajski listi se še zmerom obširno bavijo z japonsko-ruskim nevtralnostnim paktom, ki mu soglasno pripisujejo odločilno važnost za nadaljnji razvoj položaja na Daljnem vzhodu.

»Šanghaj Mainichi« poudarja, da bo ena izmed posledic tega pakta nedvomno ohladitev odnosov med Čangkajškovo Kitajsko in Sovjetsko unijo. Nadaljnji hud udarec, ki je s tem paktom zadel Angleže, je popolna svoboda akcije, ki je v bodoče zajamčena Japonski na Tihem oceanu. Japonska v teh akcijah ne bo nikakor ovirana od trenutnega položaja na mejah Mongolije ali Mandžukua.

V Šanghaju izhajajoči ruski list »Nevesti Dnia« piše, da pripravlja rusko-japonski pakt novo obdobje v zgodovini Daljnega vzhoda.

Lokalni listi, ki so prijazni Čangkajškovi vladi, podčrtavajo z velikim negodovanjem, da je Rusija s tem paktom priznala direktne interese Japonske v Mandžukuu in da Cingking poslej najbrž iz Rusije ne bo mogel več dobivati podpore.

Drugi tukajšnji kitajski listi nasvetujejo Čangkajšku, naj iz pakta izvaja posledice ter preneha z odporom, ki mora biti v bodoče brez sleherne koristi.

Anglo-ameriški krogi v Šanghaju razmotrivajo o možnih posledicah, ki jih utegne prinesti sklenitev pakta, katerega skušajo v teh krogih podcenjevati.

Indokina-Siam

Bangkok, 16. aprila. Včeraj je bilo tu uradno objavljeno, da je bila za nedoločen čas odgodena ratifikacija mirovne pogodbe, sklenjene med Francosko Indokino in Siamom. Kot vzrok odgoditve navajajo na merodajnem mestu zahteve francoske vlade, da mora Siam plačati gotovo odškodnino za odstopitev javnih prometnih sredstev in železnic na tistem področju, ki ga je morala Francoska Indokina po mirovni pogodbi odstopiti Siamu. Siamska vlada je francoske zahteve zavrnila.

Odkrita zarota proti Antonescu

Bukarešta, 16. apr. Ministrski predsednik Antonescu je sporočil danes, da je bila odkrita zarota Železne garde, ki je bila naperjena proti njegovi osebi. Proti zarotnikom so bili že izdani ukrepi, vendar še niso vsi zajeti. Antonescu je izjavil, da so nameravali zarotniki njega med velikonočnimi prazniki umoriti.

Senator Wheeler proti Rooseveltu

New York, 16. aprila. (Stefani) Vodja ameriških izolacionistov senator Wheeler je imel včeraj v mestu Dennver govor, v katerem je z nenavadno srditostjo napadal politiko vlade Zedinjenih držav, kakor tudi predsednika Roosevelta. V svojem govoru je Wheeler izjavil, da so obljube in garancije, ki jih je dajala vlada Zedinjenih držav raznim evropskim državam, kakor tudi obljube, ki jih je dajal predsednik Roosevelt skupaj s svojimi posebnimi odposlanci, zakrivile v Evropi na tisoče človeških žrtev. Posebno ostro je Wheeler kritiziral obljube, ki jih je dala Amerika Jugoslaviji in Grčiji in zaradi katerih je prišlo do oboroženega spora na Balkanu. Vse te obljube so bile dane, ne da bi jih bilo mogoče držati. Te obljube so bile docela slične tistim jamstvom, ki sta jih Francija in Anglija dali Poljski in raznim drugim državam, ki so nato prav tako postale žrtve vojne.

Ameriško ljudstvo proti vstopu v vojno

New York, 16. aprila. (DNB). V listu »World Telegraph« piše Johnson, da je paradoksno v sedanjem stališču Zedinjenih držav to, da je 80 odstotkov ameriškega prebivalstva odločno proti temu, da bi šla Amerika v vojno, da pa se ne glede na to večina Američanov slepo vdaja vsakemu ukrepu ameriške vlade, ki nezadržno tira Ameriko v vojno. Johnson trdi nadalje, da je zadržanje ameriškega prebivalstva v tem pogledu popolnoma enako bodisi na zapadu, bodisi na srednjem zapadu ali na vzhodu. Ameriškemu ljudstvu postaja vsak dan bolj jasno, da sedanje ameriško stališče — tako zvano nevojskujoče se stanje — ne pomeni nič drugega kot preprosto zavijanje besedi, izrečenih na volilnih govorih, kakor je to pravilno izrazil veliki paladin ameriške demokracije Wendell Willkie. Dejstvo je, da Amerika plove v vojno, in to ne sporazumno z voljo ameriškega ljudstva, marveč zgolj zaradi ravnanja vlade, ki si vojne želi.

Amerika in plovba izven vojne cone

New York, 16. apr. (DNB). Na včerajšnji tiskovni konferenci so bila predsedniku Rooseveltu zastavljena vprašanja, ali bodo Zedinjene države varovale svoje trgovinske ladje tudi na plovbi izven vojne cone. Roosevelt je na to vprašanje samo odgovoril, da je ta obveznost določena že z zakonom. Na vprašanje, ali bo Amerika branila svoje ladje, ki baje plovejo že v Rdečem morju, je dal Roosevelt značilni odgovor, češ da ne ve za nikake ladje, ki bi bile na potu v Rdeče morje, odnosno ki bi hotele pluti tjakaj. Na splošno mora svariti tisk pred raznimi domnevami in špekulacijami, kaj se utegne pripetiti, če bi se stvari to ali ono. Trenutni položaj je v vseh fazah tako zapleten, da si niti on sam, ki je vsaj nekoliko bolje poučen kakor tisk, ne upa kaj prerokovati, odnosno delati sklepov za daljši čas v naprej.

New York, 16. apr. (DNB). Na včerajšnji konferenci tiska je neki dopisnik vprašal tudi za stališče Zedinjenih držav k balkanskemu vprašanju. Dopisnik je položaj Anglije v zvezi s tem vprašanjem označil kot skrajno nerazveseljiv. Predsednik Roosevelt je odklonil odgovor glede ameriškega stališča do balkanskega vprašanja.

Argentina ne bo plenila ladij

Buenos Aires, 16. apr. (DNB). Argentinsko zunanje ministrstvo je sprejelo vprašanje urugvajske vlade, kako je z vprašanjem morebitne zaplembe po južnoameriških lukah ležečih trgovinskih ladij, ki pripadajo vojskujočim se državam odnosno državam pod okupacijo. Dasi uradno še ni nič znanega, kako se utegne glasiti odgovor argentinske vlade, vendar zatrjujejo v poučenih krogih, da se argentinska vlada v tem pogledu ne bo priključila stališču Montevidea ter da ne namerava storiti nikakih ukrepov, ki bi bili v nasprotju s strogo nevtralnostjo Argentine, odnosno v nasprotju z njenimi mednarodnimi odnosi.

Potres v Mehiki

Mexico, 16. apr. Včeraj popoldne okrog 14. so občutili v glavnem mestu Mehike močan potres. Več hiš je bilo poškodovanih. Med drugim se je zrušilo več nadstropij neke velike zgradbe. V predmestju Santa Maria je izbruhnil poleg tega velik požar. Zvečer so se potresni sunki ponovili. Število človeških žrtev še ni znano.

Potres je skora popolnoma uničil mehiško mesto Colima, ki ima 22.000 prebivalcev. Tudi drugi kraji v okolici mesta so zelo trpeli. Nastali so veliki gozdni požari. Telefonske in brzojavne zveze so prekinjene.

Sodniki sodijo

Ljubljana, 16. aprila.

Pred malim kazenskim senatom, v katerem sta pod predsedstvom s. o. s. Ivana Breliha sodelovala gg. s. o. s. Kralj in Lederhas, se je danes ves dopoldan spet vrstila veriga delinkventov, ki so svoja kazniva dejanja zagrešili še v mirnih časih. Javno obtožbo je zastopal državni tožilec g. Branko Goslar.

Prvi je bil na vrsti doslej še nekaznovani mladoletni Alojz M. iz Tomišlja, ki je bil tožen, da je lani v oktobru ukradel najprej Antonu Galiču moško kolo, nadalje da je ukradel letos v januarju spet eno moško kolo Jožetu Hamu, in končno, da je letos v februarju vlomil pri Francu Posavcu v Ljubljani ter mu odnesel 1000 din gotovine in uro z verižico. Alojz, ki je vse v obtožbi navedene grehe odkrito priznal, je bil obsojen na dva meseca in 15 dni strogega zapora.

Na vrsto bi bil moral priti tudi 37letni mizar in pleskarski pomočnik Ivan M. iz Ljubljane, ki je bil zaradi tatvin že večkrat kaznovan in je zdaj tožen, da je lani v oktobru odnesel Stanetu Vojski posodo firneža. Ivan M., ki je dejanje priznal, kakor navaja obtožnica, pa se k razpravi ni javil in je bila zaradi tega razprava proti njemu preložena za nedoločen čas.

Precej časa je vzela sodnikom razprava proti devetim obtoženkam iz okolice Kranja. Med njimi je bila neka bivša babica, za katero je obtožnica v razlogih navajala, da je bila daleč naokoli znana, da se bavi z odpravami plodu. Že v preiskavi pa je babica gladko zanikala, da bi se bavila s tem poslom. Vse njene soobtoženke, ki so bile tožene, da so si pri njej dale odpravljati plod, so bile zaradi pomanjkanja dokazov popolnoma oproščene vsake krivde in kazni, a proti babici je bilo postopanje v smislu paragrafa 22. k p. izločeno in se bo vršilo posebej.

Obsojena sta bila končno še Ivan K. iz Ljubljane na en mesec zapora, ker je lani v novembru dejansko napadel in opsoval dežurnega stražnika, ki ga je zaradi razgrajanja pred gostilno »Leon« v Kolodvorski ulici aretiral, in delavec Viktor K. iz Zaklanca pri Horjulu, ki je iz začasne pisarne za gradnjo zaklonišča na dvorišču tovarne za klej na Šmartinski cesti novembra lani ukradel delovodji Ernestu Rusijanu čevlje, dežnik, nogavice, nalivno pero in žago. Viktor K., ki je bil zaradi tatvin že večkrat kaznovan, je bil za to tatvino obsojen na 3 mesece strogega zapora.

Izogibajmo se nepremišljenih dejanj!

Poizvedbe za pogrešanimi

Rdeči križ je organiziral poseben odsek za poizvedbe

Ljubljana, 16. aprila

Odbor Rdečega križa je ustanovil poseben odsek za poizvedbe, ki mu je poverjena skrb za iskanje pogrešanih oseb in za posredovanje obvestil o njih ter stika z njimi. Odsek bo opravljal svoje delo v sodelovanju z mednarodno organizacijo Rdečega križa v Ženevi. Odsek bo posloval dnevno od 9. do 12. ure v poslopju mestne ženske realne gimnazije (licej) na Bleiweisovi cesti št. 13.

Osebe, ki žele informacije o pogrešanih svojcih, naj izpolnijo v dveh izvodih posebne tiskovine, ki jih dobe v pisarni in ki vse bujejo te-le podatke:

I. Oseba, ki išče obvestilo, naj navede svoj priimek in ime, naslov, narodnost ter to, v kakšni zvezi je s to osebo, o kateri zahteva to obvestilo (n. pr. oče, brat, mati, žena itd).

II. Za osebo, o kateri si želi obvestilo, je treba navesti: Priimek in ime, datum in kraj rojstva, narodnost in vero ter poklic (za ujetnike navesti čin in kateri vojaški edinici pripada, za internirane osebe pa tudi zadnji naslov stanovanja).

III. Končno je treba povedati, kakšno obvestilo se išče in kaj se želi sporočiti dotičnemu (največ do 25 besed, samo osebnega ali rodbinskega značaja).

Na željo izpolni tiskovine strankam pisarna RK.

Banovinski odbor Rdečega križa v Ljubljani.

Poziv delodajalcem

Zaradi občutnega zmanjšanja dohodkov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev mora urad svoje zakonite dajatve članom in svoje denarne obveznosti izplačevati iz naloženih rezerv, ki pa se morejo vsak hip izčrpati, v kolikor so za urad sploh še likvidne. Ker je s tem ogroženo izpolnjevanje namenov socialnega zavarovanja, mora Okrožni urad za zavarovanje delavcev zato storiti vse, da opravlja svoje poslovanje v redu naprej. Svojim članom bolnikom mora nujno nuditi vse zakonite dajatve. Ako bi urad svojih zakonitih dolžnosti ne mogel izpolnjevati radi prestanka denarnih vplačil, bi bili težko prizadeti pomoči najpotrebnejši delovni ljudje.

Pozivamo zaradi tega vse delodajalce OUZD, da prispevke urada brez odloga vplačujejo. To je potrebno radi skrbstva za bolne člane, radi splošnega pomirjenja in poživitve gospodarske delavnosti.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Bolgarske manifestacije za osvobojenje Macedonije

Italijanski in nemški tisk prinaša iz Sofije podrobna poročila o osvobojenju Macedonije, ki naj bo posledica dogodkov na Balkanu. Tako poroča tržaški »Il Piccolo« iz Sofije, navezujoč na dejstvo, da so se nemške in italijanske čete združile ob Ohridskem jezeru, da je hitra zmaga nemške vojske, ki je zasedla Macedonijo in Tracijo, vzbudila v vsej Bolgariji največji entuziazem. Bolgarski tisk, predvsem vladni organ »Večer«, razpravlja o osvoboditvi Macedonije, ki bo postala del Bolgarske. Vsa makedonstvujušča društva glavnega mesta pripravljajo velike manifestacije za osvobojenje Macedonije. Pripravljajo se veliki sprevodi po ulicah glavnega mesta, ki se bodo ustavili pred italijanskim in nemškim poslaništvom, da se bodo zahvalili osnim silam, ki so pospešile velik dogodek. Prvikrat po 20 letih macedonske zastave ne bodo nosile več znakov nacionalnega žalovanja.

Včeraj je bolgarsko sobranje pred zaključkom zasedanja proslavilo osvoboditev bolgarske Macedonije. Predsednik zbornice Logovetov je imel navdušen govor, proslavljajoč zasedbo Macedonije po nemški vojski. V dolžnost nam je, je rekel predsednik, da se zahvalimo silam osi in njihovima velikima vodjema Hitlerju in Mussoliniju imenom zbornice in vsega bolgarskega naroda. Navdušeni vzkliki so sledili tem predsednikovim besedam.

Radio v Skoplju, največjem in najmodernejšem mestu Macedonije, je že začel z oddajo v bolgarskem jeziku. Uvedla se je tudi mobilizacija vseh bolgarskih železničarjev, svojčas poslanih na dopust, in sicer do 60. leta starosti. Železničarji se vrnejo k svojim polkom, ker ima v Bolgariji železnica posebno vojaško organizacijo in čisto poseben značaj. Z vso verjetnostjo bo vsa macedonska železniška mreža poverjena bolgarskim železničarjem, da uvedejo normalni promet.

»Zora« v svojem uvodniku piše pod naslovom »Velika preiskava«: Nemški vojaki bodo lahko ugotovili, da je Macedonija zasedena po bolgarskih ljudeh. Postalo bo jasno vsem, da je Macedonija popolnoma bolgarska zemlja, v kateri iz duše in srca zrcali lice matere-domovine.

Brzojavka iz Budimpešte poroča, da Madžarska po proglašenju hrvatske neodvisnosti ne smatra več jugoslovansko državo za obstoječo, tembolj, ker so že madžarske čete udrle v ozemlja, odvzeta Madžarski s trianonsko pogodbo. Sofijska vlada misli enako, da bo vstop Madžarske v vojno v korist vsem balkanskim narodom, ki so radi ambicije nekaterih srbskih generalov, večnih sovražnikov Bolgarske, po nepotrebnem prelili svojo kri.

Nemška zmaga na Balkanu, z mogočno podporo italijanskih čet v Albaniji, ki so uničili celotno grško divizijo in blokirali helensko armado, da so s tem olajšali četam tretjega rajha večjo svobodo gibanja, je dovolila vojnim silam zavezniškim, madžarskim, rumunskim in bolgarskim, da so ostale nedotaknjene pripravljene za vsako potrebo. Ni torej neverjetno, da bodo bolgarske in madžarske čete poslale svoje posadke v dotične cone svojega vpliva v Jugoslaviji kot naslednice nemške okupacije, tako da bodo lahko nemške čete, svobodne za drug premik v svrho, da dokončno uničijo s sodelovanjem italijanskih čet grške in one angleške divizije, ki doslej niso imele poguma, da bi se pokazale. Angleške čete, ki so bile razporejene v Solunu, so se vkrcale z vso naglico ponoči tik pred prihodom nemških čet. Se poprej so uničile in zažgale vsa municijska in petrolejska skladišča v pristanišču. Nemški vojaki so doživeli tako razočaranje, da niso mogli pogledati v obraz niti enemu »tommyju«.

Merodajne bolgarske oblasti nadaljujejo medtem svojo akcijo nadzorovanja nekaterih političnih oseb, ki so znane kot naklonjene Angliji in nenaklonjene Bolgariji. Izvedle so tudi hišne preiskave v bivališču bivšega ministrskega predsednika Burova in bivšega predsednika zbornice Mušanova.

Za zidovi jetnišnice v teh dneh

Ljubljana, 16. aprila.

Kakor smo že včeraj poročali, je na ljubljanskem dvorišču takoj prvi dan po veliki noči zaživelo življenje po starem tiru Sodniki in uradništvo so spet normalno prevzeli svoje posle, ki jih opravljajo redno, kakor da se ni nič zgodilo. Enako življenje je tudi za jetniškimi zidovi. Pazniki, ki vodijo zdaj že drugi dan jetnike iz preiskovalnih zaporov pred sodnike, prav tako opravljajo svojo redno službo.

Kakor smo izvedeli, pa so jetniki, ki so zadnji usodni teden preživeli svoje življenje po običajnem jetniškem redu, a so v drobcih vendarle zaznali za razburkani tok dogajanja, ki je zunaj samo sebe naglo prehitevalo, prestali precej strahu ob rezkem piskanju svarilnih siren, ki so opozarjale na prihode letal. Brnenje motorjev, ki so krožili po zraku, jih je opozarjalo na nevarnost za življenje, katerega se jetnik ni nič manj živo oklepal kakor na prostosti živeči zemljan. Morda še najbolj mirno je te burne dni preživljal Tone Hace, ki je te dneve povsem normalno prenesel, kakor da se njega ne tičejo.

Bodimo disciplinirani in trezni!

Razno

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Kupim
VSAKOVRSTNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je danes za vedno zapustila naša nadvse ljubljena, predobra sestra, teta in svakinja, gospodična

Ana Jak

učiteljica

Na zadnji poti jo spremimo v petek, dne 18. aprila t. l. ob 4. uri popoldne z žal. kapele sv. Nikolaja, k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo v soboto, dne 19. aprila ob 8. uri zjutraj v Križevniški cerkvi.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, dne 16. aprila 1941.

Globoko žalujoče rodbine:
Jak, Skalar, Galovič

Domače vesti

Opozorilo vsem

G. ban je vsem sreskim načelnikom, predstojnikom policijskih ustanov, županikom, županom in šolskim upraviteljem razposlal naslednje navodilo:

Opozarjam, da je vsakdo, ki mu je pri srcu blagor našega ljudstva, dolžan skrbno in preudarno delati na to, da se ohranijo dobri odnošaji do okupacijskih čet in oblastev ter da se opusti vse, kar bi moglo te odnošaje poslabšati.

Vabim naslove, da svoje delovanje usmerijo v ta pravec in s tem obvarujejo narod pred škodo, ki bi mu lahko nastala.

Ban dr. Natlačen s. r.

*

* **Vsem spoštovanim dopisnikom!** Spričo novega položaja nas povprašujejo dopisniki o smernicah, kako naj v bodoče poročajo. Vljudno naprošamo vse dosedanje kakor tudi bodoče delavoljne dopisnike, da naše uredništvo zvesto informirajo o vseh važnih dnevnih dogodkih v svojih krajih. Naj ne zamerijo, če ta ali ona beležka — zaradi pomanjkanja prostora — ne bo objavljena. Vsekakor bomo hvaležni za sleherno novico iz slovenskih krajev. Prosimo, poročajte!

* **Izhajanje periodičnih publikacij.** Po informacijah iz italijanskih službenih krogov morajo imeti periodične publikacije v slovenščini strogo nepolitičen značaj ter smejo obravnavati verska, gospodarska, socialna, vzgojna, kulturna in sportna vprašanja. Vsaka tiskovina se mora pred izidom predložiti v cenzuro divizijskemu poveljstvu italijanske vojske v Ljubljani. Brez te odobritve se ne sme nobena publikacija razširjati.

* **Novi grobovi.** Po kratki bolezni je v Novi vasi umrl posestnik in gostilničar g. Ivan Lenarčič. Pogreb je bil včeraj ob 9. iz hiše žalosti na farno pokopališče. — Po težki mučni bolezni je v starosti 63 let preminil v Ljubljani trgovec g. Maks Japelj. Pogreb je bil včeraj ob 16. iz kapele sv. Petra na Žalah k Sv. Križu. Nenadno je zapustil svoje drage g. Franc Zvoljenk. Pogreb bo v četrtek ob 16 iz kapelice sv. Jožefa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. — Preminila je ga. Jožefa Tirškova. Pogreb bo v četrtek ob 15. iz kapelice sv. Krištofa na Žalah k Sv. Križu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

Priporočamo: Baroni-Segatini,

Učbenik italijanskega jezika

Cena Din 24

Knjigarna KLEINMAYR & BAMBERG v Ljubljani, Miklošičeva 16

* **Zaslini most pri Kranju.** Kakor smo včeraj poročali, je srbska vojska pred svojim umikom razstrelila veliki betonski most čez Savo pri Kranju. Mesto je bilo s tem hudo prizadeto, saj je imelo poslej neposredno zasilno zvezo z desnim bregom samo preko tržiškega železniškega mostu. A prebivalci gorenjske metropole so se hitro znašli ter so z Majdičevega loga postavili na desni breg zasilni leseni most, ki je bil že za velikonočne praznike v rabi. Na začasni brvi se pobira mostnina v znesku 1 din za vsako osebo v vsako smer.

* **Tatarske vesti.** Odkar je vojna, smo slišali že nešteto najneverjetnejših vesti. Kdo ve, kako so vse te vesti nastajale. Ljudje so jim zmerom spet verjeli, čeprav so se zmerom spet izkazale za neresnične. Ena izmed zadnih tatarskih vesti, kakor se imenujejo te govorice, je bila, da so novi bankovci po 10, 20 in 50 dinarjev neveljavni. Zakaj in kje se je ta govorica rodila, se prav tako ne da dognati, kakor se niso dali dognati izvori vseh drugih govoric, ki so se zadnje dni kar kopičile druga na drugo. Pametnejše je, da se ljudje pomirijo in se posvetijo svojemu vsakdanjemu delu. Potrebno je v teh časih, da delaš in spet delaš. Opravljajte svoje službe, obdelujte vrtove, kateri jih imate, obdelajte tudi zemljišča, ki se doslej niso izrabljala za pridelovanje živil. Potrebno je, da mislimo predvsem na pridelovanje živil. Če kdo sliši kakšno tatarsko vest, naj raznašalca takih govoric zavrne in naj takih čenč nikar še sam naprej ne raznaša. Nima smisla, da v teh časih begaš sebe in še druge. Mirno delo je vse, kar nam je zdaj potrebno.

FRANZ JOSEF GRENČICA

REG. S. BR. 22365 od 18-IX 1940 G

* **Stalna izpitna komisija za profesorske izpite v Ljubljani.** Vse gg. kandidate, ki so se prijavili k izpitu za 2. del meseca aprila, prosim, da mi pismeno in nemudoma sporoče svoj sedanji naslov radi opravljenja, odnosno nadaljevanja izpita. Rikard Zupančič, predsednik izpitne komisije.

* **Banovinski zavod za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani,** Lipičeva ul. 2 (tel. 32-72) zopet redno sprejema bolnike v zdravljenje.

* **Uspeh zimske pomoči v Trstu.** Kakor druga leta, so fašistične organizacije v Trstu tudi letošnjo zimo organizirale velikopotezno podporno akcijo, ki je dosegla prav lepe uspehe. Pomoči potrebni so bili deležni podpore v hrani, obleki, obutvi in v denarju, pa tudi v kurjavi in brezplačnem stanovanju. Zimska pomoč je bila namenjena v prvi vrsti nezaposlenim sezonskim delavcem, slučajno brezposelnim in pa siromašnim družinam vpoklicancev. Razdeljenih je bilo 424.509 obrokov tople hrane s kruhom, 40.672 porcij mleka in za 2,962.604 lire nakaznic za živila. V celoti so dosedanje podpore najpotrebnejših presegle vrednost 5 milijonov lir.

* **Glasbeno tekmovanje v Trstu.** V dvoranj tržaškega Ateneo Musicale je bilo preteklo soboto glasbeno tekmovanje v vijolini in vijolončelu, ki ga je priredila organizacija Dopolavora za tržaško provinco. Komisija, ki ji je predsedoval kot zastopnik Dopolavora prof. Bruno Červenca, je v vrsti nediplomiranih tekmovalcev podelila prvo nagrado vijolinistki Gabrijeli Arich in vijolončelistki Marni Zimoli.

* **Najstarejši Tržačan umrl.** Ves šentjakobski okraj Trsta je z iskrenim sožaljem sprejel vest, da je umrl 101 leto stari Giuseppe Cesar, ki je veljal za najstarejšega prebivalca Trsta. Pokojni Cesar je bil eden izmed štirih ali petih Tržačanov, katerih starost se je vrtela okrog stoletnice. Od mladih let si je služil kruh s težkim delom kot vozni- zadnjih 15 let pa je živel pri svoji hčerki Antoniji Bucher na via dell' Istria 19. Ves okraj ga je poznal kot prijaznega, dobrodušnega starčka, vzornega poštenjaka in patrijota. Pred kakšnima dvema mescema je nekaj malega obolel, a ko se je zadnje dni pravkar pripravljal, da bi praznoval svoj 101. rojstni dan, se mu je stanje iznenada poslabšalo in je izdihnil.

* **Velika tatvina v vlaku.** Ga. Nerina Matcovich ,ki je po rodu z Reke, a stalno biva v Rimu, se je v enem zadnjih večerov hotela z vlakom odpeljati proti Firenzi. Postrešček ji je na rimski postaji pomagal odnesti kovčeg v oddelek prvega razreda ter ga položil na polico za prtljago. Pred slila, da bi na peronu kupila še nekaj listov za na pot, a ko se je čez trenutek vrnila, je opazila, da ji je bil med tem kovčeg izginil. Poleg druge prtljage je imela v njem tudi kožuh iz srebrne lisice, vreden nad 20.000 lir. Policija zdaj išče tatu.

Smučarji — turisti in sportniki!

Uporabljajte dr. Kmetovo mazilo in olje za sončenje. Pri vseh poškodbah uporabljajte priznano dr. Kmetovo »Ranocel« mazilo. Dobi se povsod. Zaloga: Lekarna dr. ST. KMET, Ljubljana, Tyrševa cesta.

Iz Ljubljane

Razmere na živilskem trgu

so se danes znatno izboljšale. Sreda je imela že skoraj običajno živahen tržni dan. Čeprav počasi, se življenje stalno urejuje. Dovoz živil je vsak dan večji. Vendar niso gospodinje kupovale v toliki meri, kolikor bi odgovarjalo dejanskemu stanju navoženih živil na trgu. Temu je bilo brez dvoma vzrok mrtvilo, ki je vladalo okrog stojnic prejšnji dan. Na zelenjadnem delu trga so zadnjikrat prodajali zelenjavo na merice. Odslej bo zelenjava naprodaj samo na tehtnice. Mestna občina si je že več časa prizadevala odpraviti merice, zdaj pa je njih uporabo prepovedala. Vsakdo, kdor ne bo prodajal zelenjavo in drugega blaga na tehtnico, bo kaznovan. Ta uredba stopi v veljavo v petek, 18. aprila, tako da bodo imeli prodajalci in prodajalke dovolj časa nabaviti si potrebne tehtnice. Tržni urad bo strogo nadzoroval ali se bo ta uredba upoštevala ali ne. Branjevke in branjevci pa so že doslej prodajali zelenjavo na težo.

Danes je bila naprodaj še vedno le domača zelenjava. Špinača je bila po 16, zeleni radič in motovilec po 24 din kilogram. Berivka je veljala 2 din merica, regrat pa 1.50 din. Glavnate solate ni bilo, ostala zelenjava in druga povrtnina je obdržala stare cene. Razmeroma dosti je bilo včeraj na trgu krompirja. Pripeljali so ga gorenjski in drugi kmetje na Svetega Petra nasip kakšnih 15 voz. Gospodinje so ga kupovale na debelo od 5 kg naprej po 2.30 do 2.50 din kilogram. Seveda ni bil ves enake kakovosti in se je po tem ravnala tudi cena. Omembe vredno je dejstvo da so kupovali krompir v prvi vrsti za hrano, dočim je bilo povpraševanje po semenskemu krompirju znatno manjše. Mestna aprovizacija je prodajala krompir v novih paviljonih na Pogačarjevem trgu po 1,75 din kilogram. Tu je bil naprodaj tudi fižol po 7 din kg in kaša.

Danes je bil trg tudi precej založen z jabolkami, dokaz, da so jih prodajalci kaj malo prodali za letošnje velikonočne praznike. Jabolka so bila različnih vrst in po kakovosti naprodaj od 8 do 16 din kilogram. S sadjem je vsak dan večji križ, ker v teh časih zelo rado gnije. Tudi jajc je bilo razmeram primerna količina na trgu z Dolenjskega, vendar so razmeroma draga. Cena je poskočila na 8 do 9 komadov za 10 din. Slabše kakor navadno so bile včeraj založene mesarske stojnice, kjer je bil svoje dni največji naval. Dobilo se je precej govejega mesa. Manj je bilo slanine. Nekatere stojnice so bile zaprte. Povpraševanje je bilo v splošnem majhno. Marsikateri mesar pa bo imel sitnosti zaradi cenikov.

MED. UNIV.

dr. V. Sporn

specialist za srčne in druge notranje bolezni ordinira v Vzajemni zavarovalnici, tel. 3437

u— **Ne zakupite vsega denarja.** Naval na trgovine je k sreči malo popustil. Mnogi so dobili plače za nekaj mesecev naprej, pa so zdaj ta denar zakupili tudi za reči, ki niso nujno potrebne, pri tem pa niso mislili na bodočnost. Kako bodo zdaj živeli tisti, ki so morda oddali ves denar? Pametno gospodarjenje z denarjem je zdaj še bolj potrebno kakor v mirnih časih.

u— **Konec šolskega leta.** Po srednjih in osnovnih šolah so te dni razdelili spričevala učencem, ki so zaradi izrednih razmer letos precej zgodaj pričakali konca pouka. V smislu navodil prosvetnega oddelka banske uprave so učiteljski in profesorski zbori dali učencem in dijakom zaključno oceno na podlagi ocen, kakršne so dobili ob zaključku prvega polletja in ob koncu zadnje konference. Ker so bile za letošnjo veliko noč določene precej dolge počitnice, [illegible] da so že lani prejeli letna spričevala, ne bodo mnogo zamudili, saj bi imel pouk trajati efektivno samo še kakšen mesec dni.

u— **Gospo Marijo Komanovo smo spremili k večnemu počitku.** V lepem sončnem popoldnevu na veliki ponedeljek je stopila na svojo zadnjo pot k večnemu počitku znana, zelo priljubljena gospa, Marija Komanova iz Ravnikarjeve ulice. Prijazna gospa, ki je že nad eno leto potrpežljivo in vedro prenašala trpljenje, ki jo je priklenilo na bolniško posteljo, je burni veliki teden preživela v agoniji in zatisnila svoje vedre oči v noči od velikega petka na soboto. K njenemu pogrebu v ponedeljek je prihitela kljub zmešnjavam zadnjih dni velika množica prijateljev in znancev, ki so jo v dolgem sprevodu pospremili od kapelice sv. Petra na Žalah k njenemu zadnjemu bivališču pri Sv. Križu. Vedra duša gospe Marije Komanove, ki je do kraja ni zapustil zdravi optimizem, naj uživa večni mir in pokoj, njenim užaloščenim svojcem pa izrekamo najiskrenejše sožalje!

GEOMETRA

PELC in BRESKVAR

Ljubljana, Gosposvetska c. 3-I, tel. 34-35

redno poslujeta

u— **Zaradi odvažanja smeti** mestno cestno nadzorstvo prosi za potrpljenje, dokler ne dobi konj za odvažanje smeti. Prebivalstvo se gotovo še dobro spominja predpisa mestnega fizikata, da je treba smeti sežigati in šele pepel oddajati smetarjem. S tem predpisom je mestni fizikat že pred letom dni poskrbel, da gnijoče smeti ne postanejo nevarne za zdravstveno stanje našega mesta. Tega predpisa naj se ljudje tudi sedaj drže. Komur se pa nabere le preveč pepela, tega bo lahko oddal sosedom za vrtove, a tudi same smeti bo s hvaležnostjo prevzel vsakdo, ki ima vrt, ter jih koristno porabi za kompost. Počasi smo se pričeli tudi v Ljubljani zavedati, da moramo obdelati vsak košček zemlje, zato je pa kompost neobhodno potreben, če hočemo na vrtovih dosti obdelati.

u— **Za vršilca dolžnosti javnega notarja** na zavoljo smrti g. Galleta Antona, javnega notarja v Ljubljani, izpraznjeno notarsko mesto je bil postavljen z odlokom Notarske zbornice njegov sin g. Gale Karel, doslej notarski substitut v Ljubljani.

u— **Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani** je do nadaljnjega odprta vsak delavnik od 10. do 12. ure dopoldne in od 4. do 6. ure popoldne.

Dr. Čelešnik Franc

specialist za zobne in ustne bolezni

zopet ordinira

u— **Ravnateljstvo III. moške realne gimnazije v Ljubljani** poziva učence, da dvignejo letna spričevala za šolsko leto 1940/41 od četrtka 17. t. m. naprej ob delavnikih v dopoldanskih urah v ravnateljevi pisarni. Učenci od prvega do vključno četrtega razreda naj prinesejo kolke po 10 din, učenci od petega do vključno osmega razreda kolke po 20 din. Nadalje naj prinesejo vsi učenci denar za tiskovino ter vrnejo knjige iz podporne in dijaške knjižnice.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske** bo imel v četrtek 17. t. m. ob pol sedmi uri običajno pevsko vajo pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Prosimo vse, da pridejo točno k pevski vaji.

u— **Učenci in učenke klasične gimnazije,** ki še niso dobili spričevala, naj ga pridejo iskat v zbornico v gimnazijskem poslopju. Ravnateljstvo.

u— **Poučujem italijanščino po dogovoru.** Konverzacija. Naslov v ogl. oddelku »Jutra« pod značko »Italijanščina 41«. (—)

u— **Pozor, gg. zobozdravniki, dentisti!** Zobotehnična delavnica, Gledališka 10, Ljubljana, zopet redno posluje.

u— **Vrsta nesreč.** V splošno bolnišnico so pripeljali dve žrtvi prometnih nesreč: 20letnega delavca pri mestnem cestnem nadzorstvu Valentina Dolinarja, ki je padel z drvečega motorja in si teže poškodoval. Podobno se je zgodilo z 58letnim trdeževo, kajžarjevo ženo s Količevega, ki se je peljala s kolesom, pa jo je podrl od zadaj neki avtomobilist in je pri padcu dobila hude poškodbe na glavi in po vsem telesu. — 58letnega trgovskega zastopnika Jurija Stritarja iz Ljubljane je prav tako podrl avtomobil in ga občutno poškodoval. Podobno se je zgodilo s 58letnim trgovcem Pavlom Fabianijem, ki je pri padcu dobil hude poškodbe po vsem životu. Pri požaru v bencinskih skladiščih v Dravljah so po neprevidnosti odnesli hude opekline na obrazu in po vsem telesu 20letni stanojnik Jože Zupan iz uniontske pivovarne, 38letni trgovski potnik Josip Šepec iz Florijanske ulice, 15letni Rudolf Lorber, sin delavke iz Ljubljane, in 5letna Ivanka Jančarjeva, hčerka voznika pri cestni železnici.

—u **Še en samomor.** Včeraj smo poročali o tragični smrti upokojene učiteljice Zofije Okornove, ki se je v svojem stanovanju v živčni razrvanosti obesila, danes pa je imela policija opravka s tragično smrtjo delavca Anzelma Tihla. Tihla že od 10. t. m. ni bilo na izpregled, kar se je zazdelo gospodinji in sosedom malo čudno in sumljivo. Vdrli so v njegovo podstrešno sobico, pa jih je na pragu vrgel nazaj močan duh po ogljikovem monoksidu. Na postelji so našli Tihla mrtvega. Nesrečnik je zakuril v pečici oglje, legel v posteljo in uhajajoči strupeni plin ga je usmrtil. Poklicana policijska komisija je opravila vse uradne formalnosti, nakar so truplo nesrečnega Tihla prepeljali na Žale.

u— **Priložnostnih tatvin** je policija zadnje dni zabeležila celo vrsto, zlasti po trgovinah. Med velikim navalom kupcev so poizkušali svojo tatinsko srečo tudi ljudje, ki doslej niso bili zapisani in uvrščeni v kriminalno razvidnico. Tako sta v neko trgovino s čevlji v Prešernovi ulici prišli dve elegantno oblečeni dami in zahtevali par novih čevljev. Pomerili sta jih nekaj parov. Ta čas se je seveda trgovec obrnil k ostalim gostom, da jim postreže, in se večkrat tudi za trenutek oddaljil v skladišče. To njegovo odsotnost pa sta dami izkoristili ter izginili na cesto z novimi čevlji v rokah, ne da bi jih bili plačali. — Podobnih primerov je bilo več v trgovinah s čevlji in v manufakturnih trgovinah. Sedaj so trgovci zaradi pregleda kupcev pričeli zaklepati vrata trgovin in spuščati stranke le v malih skupinah v lokal, da podobnim tatvinam napravijo konec.

Nove tržnice že uporabljajo

Mestna občina je preselila svojo prodajalno z Vodnikovega trga in odslej prodaja tudi mast

Ljubljana, 16. aprila

Čeprav velike nove mesarske tržnice ob Ljubljanici od tromostovja do Zmajskega mosta še niso dodelane, vendar bodo že od danes dalje koristile prebivalstvu Ljubljane. Mestni preskrbovalni urad se na vse načine trudi, kako bi Ljubljani olajšal prehrano, ter je zato že lani začel prodajati na svoji stojnici na Vodnikovem trgu krompir, fižol in ješprenj, sedaj je pa prodajal tudi že kašo Zaradi velikega navala je pa postala mestna stojnica na Vodnikovem trgu premajhna, toda med tem so bile nove tržnice že dozidane in se je mestna **prodajalna živil lahko že danes preselila v zgornji del prve tržnice na Pogačarjevem trgu.** Pod tremi velikimi oboki je dosti prostora za prodajo krompirja, fižola, ješprenja in kaše, zato bo pa prodaja šla hitreje od rok Ta prostor je seveda urejen samo za silo ter bodo gospodinje v teh časih rade potrpele, samo da po nizkih cenah dobe najpotrebnejša živila čim hitreje. Ne bo se jim več treba stiskati v gneči z odprtimi dežniki, ker je pred tržnicami širok pokrit hodnik. Rade bo do tudi potrpele, če ta hodnik še ni tlakovan, vendar bo pa v najkrajšem času posut ali za silo urejen.

Mestno stojnico na Vodnikovem trgu bo mestni preskrbovalni urad por bil za skladišče. Gospodinje dobe v **mestni tržnici na Pogačarjevem trgu** že danes krompir po 1.75 din fižol po 7.50 din ješprenj po 7 din in kašo po 8.50 din Ograje okrog tržnice ni mogoče podreti, zato je pa odprt vhod k tržnici pri kresiji nekoliko niže na Pogačarjevem trgu je pa izhod Gospodinje naj pazijo, da bodo prihajale k tržnicam samo od tromostovja in odhajale iz tržnic pri izhodu v smeri proti semenišču.

V četrtek 17. t. m. bo mestni preskrbovalni urad pričel v tej svoji prodajalni prodajati tudi prav dobro mast po 34 din.

Da pa ne bi masti pokupili brezvestni spekulanti, boste dobili to **mast samo s krušnimi kartami.** Kolikor krušnih kart ali samo glav krušnih kart brez odrezkov imate, toliko kilogramov masti po 34 din boste lahko kupili še ta mesec. Meseca majnika boste seveda spet dobili toliko kilogramov masti na tej tržnici, kolikor boste imeli krušnih nakaznic. Poudariti moramo še enkrat, **da za glavo krušne karte dobite samo en kilogram masti po 34 din.**

Mestna občina ljubljanska se je morala poslužiti še ne popolnoma dodelanih mesarskih tržnic za prodajo raznovrstnih živil, predvsem pa masti pač zato, da bo prebivalstvo preskrbljeno z živili in mastjo po znosnih cenah Upamo, da bo prav tako uspešno zadržala tudi draginjo masti, kakor je s prodajo krompirja, fižola, ješprenja in kaše ustavila naraščanje cen tem živilom. **V tržnicah je še dosti prostora za prodajo drugih živil ki jih bo mestna občina takoj nabavila, kakor bi jih pričeli prodajalci dražiti ali pa ne več dobavljati na trg Mestna občina bo z vso odločnostjo pobijala draginjo in z drugimi oblastmi zatirala izkoriščanje zlasti manj premožnih slojev**

Ljubljana v utripih velike dobe

Ljubljana, 16. aprila.

Življenje v Ljubljani postaja z vsakim dnem živahnejše. Promet po ulicah je močno razgiban, še prav posebno, kadar ljudje zapuščajo pisarne, trgovine in vooče svoja delovna torišča. Že zgodaj zjutraj hite gospodinje na trg, da se oskrbijo z vsem, kar pač najbolj potrebujejo za vsakdanjo prehrano. Pred posameznimi trgovinami, zlasti onimi s čevlji in manufakturo, je vedno dovolj ljudi, ki se hočejo oskrbeti za pomlad in poletje. Nekateri morda s preveliko vnemo skušajo vnovčiti svoje prihranke. Ali kaj bi o tem govorili. Vsakdo bo pač najbolje vedel, kakšne so njegove življenjske potrebe!

Kamor koli pogledaš, povsod čutiš nov utrip velike spremembe v našem javnem življenju. Za red vzorno skrbijo naši stražniki, preoblečeni v zelenkaste unifome, da se samo po čepicah in epoletah razlikujejo od barve italijanskih varnostnih organov. Že so tudi prispeli v Ljubljano italijanski vojaki-policisti in prevzeli službo prometnih redarjev na najpomembnejših križiščih Ljubljane. Vsak vojak-policist je na mestu, da da transportom potrebna pojasnila, ker pač vsi naši stražniki ne obvladajo italijanščine ali nemščine. Po vseh mestnih ulicah je videti italijanske vojake, podoficirje in oficirje, ki ali hite po svojih opravkih, ali pa se sprehajajo in ogledujejo izložbe, ki so veči del vse prepasane s papirnatimi pasovi za varstvo zoper letalske napade.

Vsepovsod, najbolj pa v najvažnejših križiščih Ljubljane — tako pred pošto, na Marijinem trgu in pred kolodvorom — se razvija najlepši prometni red in ni opaziti nobenega incidenta. Razglas vojaških oblastev se od prebivalstva Ljubljane dobesedno upoštevajo, še prav posebno pa ni nikjer opaziti kršitve prepovedi točenja alkoholnih pijač. Po trije in trije italijanski vojaki s čeladami na glavi pa s karabinkami na hrbtu patruljirajo po mestu in je red absolutno zavarovan. Tu in tam je opaziti tudi predstavnike nemške armade, ki seveda sodelujejo v polnem soglasju z italijansko okupacijsko oblastjo. Vreme, ki je zadnje dni obetalo najlepše, se je spet sprevrglo in je danes skoraj ves dan rosilo.

Pri nerazpoloženju? Pyramidon TABLETE

BAYER

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Naše gledališče

Drama

Začetek ob 16.

Petek, 18. aprila: Romeo in Julija. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 19. aprila: Šesto nadstropje. Red A.

Opera

Začetek ob 16.

Sobota, 19. aprila: Tosca. Premierski abonma.

Vse otroke, ki sodelujejo pri bajki »Princeska in zmaj« opozarjamo, da imajo danes popoldne ob 3. uri v Operi skušnjo.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani prosi, naj se javijo vsi statisti in godbeniki, ki so sodelovali pri predstavi »Romea in Julije«, **eno uro pred pričetkom predstave,** ki bo v petek 18. t. m. ob 5. popoldne v Drami.

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica

4-34

Posest

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PREŠERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44 - 20

Prodamo

večjo njivo-stavbišče po 60 din in dve stavbni parceli po 170 din. Vse parcele ležijo ob Tyrševi cesti.

Kupimo

vsako hišo od dve sto tisoč do pet milijonov.

Kupimo

njive na periferiji mesta in bližnji okolici.

Iščemo v najem

njive in travnike za večletno obdelovanje v mestu in okolici. Ponudite takoj! Posestna posredovalnica v Prešernovi ulici

»Realiteta«

Posestvo s pekarno

ali gostilno do 120.000 din, kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovino nudim«. 7522-20

Kupim parcelo

ali hišo v surovem stanju za cca 50.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Denar takoj« 7508-20

Informacije

Naproša se vojaka, ki je bil pri I. planin. bat. 3. četa, ki je vozil motor, rekvir. v Goričanah št. 2-2035, da ga vrne proti nagradi. Edi Mrak, trg. vajenec, Medvode. 7473-31

Če se je kdo vrnil od vojakov, ki so od 7. do 8. aprila bili v Orehovi vasi Slivnica v 45. peš. polku (jurišni bataljon) in ve kaj o ing. Križu Arnoldu, ga lepo prosim, naj se osebno ali pismeno oglasi na naslov: prof. Križ, Staničeva 12-I. Bežigrad, Ljubljana. 7517-31

Neznanca,

ki mi je v petek 11. t. m. okrog 13. ure pomotoma vzel kovčeg iz tramvajskega voza med vožnjo na glavni kolodvor, vljudno prosim, da proti nagradi odda kovčeg z mojimi in moje žene izredno važnimi osebnimi dokumenti na naslov dr. Igličar, Tržaška cesta 14, I. n. ali v ogl. odd. Jutra. 7510-31

Službo dobi

Usnjarski pomočnik

z znožen vsega ročnega dela, dobi službo z vso oskrbo. Pismene ponudbe poslati na Zagode, usnjarna, Brežice. 7468-1

Frizerko

dobro delavko in brivskega učenca sprejme salon »Frank«, Ljubljana, Kresija. 7516-1

Čevljarskega pomočnika

za vsa dela, zmožnega tudi prikrojevanja sprejmem takoj. Zavrl Janko, čevljar, Tržaška c. 11, Ljubljana. 7513-1

Brivskega pomočnika

iščem takoj. Kek Alojzij, Vrhnika. 7501-1

Službe išče

Mlinar

išče zaposlitve na Dolenjskem. — Vojaščine prost. Zmožen vseh popravil. — Kodrič Artur, Novo mesto, Resljeva 7. 7509-2

Trgov. pomočnica

popolnoma samostojna v vseh strokah, dobra manufakturistka, agilna in poštena, z najboljšimi referencami želi premestitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zmožna moč«. 7511-2

Izgubljeno

»Puch« kolo

z evidenčno štev. 19122, črno in z dinamo si je nekdo izposodil na Kodeljevem. Vrne naj ga proti nagradi. Strnad, Rožna ulica 41-II. 7523-28

Sobe išče

Prazno sobo

s souporabo kuhinje — iščeta zakonca brez otrok za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skromno v bližini centra«. 7496-23a

Sobo

z dvema posteljama, mirno in skromno iščeta zakonca brez otrok za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ne predaleč od centra«. 7495-23a

Stroji

Ako želite svoj denar dobro investirati? Še par

STRUŽNIC

iz stare zaloge na razpolago pri Ilerščič & Co., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54. 7519-29

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim. »Svetla«, Ljubljana, — Šmartinska 24. 7499-29

Lokali

Obratni prostori

100—200 m2 z industrijskim tokom in telefonom, takoj na razpolago. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Bližina Tržaške«. 7498-19

Živali

Ušla je

mala zelena papiga. Najditelj dobi 50 din. — Zidarič, Resljeva c. 1. 7520-27

Kapital

Podjetje

zelo rentabilno, brezkonkurenčno, vpeljano, radi odpotovanja takoj na prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Aktualni izdelki«. 7497-16

Pridelki

Čebulo, krompir, otrobe

koruzno krmilno moko oddaja po ugodni ceni skladišče Niklsbacher, Tyrševa 36, dokler traja zaloga. 7502-33

Radio

Radio aparate

Super modele 1941 Nora, Wega in amerikanske 5-cevne zamenjamo za drugo blago ali prodamo. Ilerščič & Co., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, Telefon 37-54. 7518-9

Prodam

Okno

novejše, kompletno s šipami 1.50 m visoko in 96 cm široko, poceni prodam. Vipavska 8. 7504-6

Dopisi

M. B. Breg

Vse najboljše k imendanu. Pišli! Marica. 7506-24

Sobo odda

Za pisarne

oddam lepe prostorne sobe večjemu podjetju v samem centru, prvo nadstropje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za pisarne«. 7500-23

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, — solnčno, oddam takoj. Ilirska ulica 29-I. desno 7505-23

Pouk

Italijanščino

poučujem hitro in uspešno. Cena nizka. Grem tudi na dom. Naslov v vseh poslovalnicah. Jutra. 7503-2

Prva bitja na zemlji

Kaj je bilo v minulih milijonih let — Množice oblakov v zraku — Termalna flora — Odkod vroči vrelci

Naša zemlja ni bila vedno primerna za obstoj bitij. Milijoni in milijoni let so prešli, preden je v svojem razvoju dosegla stopnjo, ko se je moglo na njej naseliti življenje. Kakor vsi vemo, je življenje

navezano na vodo

in na določene temperature, ki se povprečno spreminjajo lahko za 45 stopinj. Ti pogoji pa so bili dani šele tedaj, ko se je zemlja iz žareče krogle s počasno ohladitvijo spremenila v temno zvezdico z otrdelo skorjo. Ta razvoj je šel skozi različne stopnje. V prvih dobah ohladitve so bile temperature na naši premičnici še tako visoke, da se tekoča voda ni mogla stvoriti in je plavala le v obliki

velikanskih oblačnih mas

v zraku. Šele tedaj, ko so se temperature dovolj znižale, so se spustili ti oblaki kot siloviti nalivi na tla, morja so si osvojila zemljo. Toda zemeljska skorja je bila še tenka, vročina v notranjosti je silila nazven in ogrevala vodo.

Večina organizmov v teh temperaturnih razmerah ni mogla obstajati, le zelo malo je bitij, ki lahko prenesejo vročino, kakršna je tedaj vladala na zemlji. V vročih vrelcih nahajamo še danes večje ali manjše število takšnih bitij, glavni zastopniki te tako zvane

termalne flore,

spadajo med modre alge, ki so dobile svoje ime po svojem modrem barvilu. Razen modrih alg nahajamo v vročih vrelcih samo še neke bakterije.

Po vsej priliki so sedanji prebivalci vročih vrelcev potomci tistih organizmov, ki so kot prva bitja obljudili širne, s toplo in vročo vodo pokrite zemeljske prostranosti. Ko se je zemeljska površina popolnoma ohladila, so se zatekli pač kot

preostanki prvotnega življenja

v vroče vrelce. To bi se dalo klepati tudi iz tega, da so stanice modrih alg nad vse preprosto zgrajene, da nimajo različnih jeder in se ne množijo spolno. Vsekako postavljajo botaniki modre alge na začetek rastlinskega kraljestva.

Nestorjeva palača

Odkritje starinoslovcev na Grškem

Ameriški areheologi, ki delujejo na Grškem, so imeli v zadnjih letih posebno srečo. Med njihove najpomembnejše najdbe spada odkritje naselja iz minojskega časa pod vinskim goricami otoka Pila.

Mogočni, širni temelji kažejo, da gre za palačo, pilske kraljeve rodbine, ki ji je pripadal tudi sivolasi Nestor iz Homerjevih epov. Po Homerju je odšel Nestor z 90 ladjami na pot, da se udeleži pohoda proti Troji. Že ta izsledek, da sta homerski in sedanji Pilos isti otok, je za zgodovinarje važen, kajti doslej so menili, da je bil Homerjev Pilos bolj na severu.

Novoodkrita palača je morala v notrajnjosti zelo sličiti slavni mikenski palači. V njej so odkrili sledove nastenskih slik mikenske dobe. Zgradbo je uničil požar in je niso obnovili, kar kaže, da je šlo za nasilno porušenje. Katastrofa se je morala po keramičnih najdbah zgoditi okrog leta 1200. pred našim štetjem. Te keramične najdbe so zelo važne.

Na dan je prišlo mnogo napisov na opekah, ki so sestavljeni v pisavi najmlajše minojske dobe. Posebno srečno naključje je hotelo, da so odkrili dvojezični minojsko-držki napis, kakršnega so doslej zaman iskali in ki daje ključ do umevanja minojske pisave. Znanost si je tako utrla novo pot v raziskovanje predgrške dobe v Heladi. Izkopavanja, ki so že doslej prinesla tako zanimive uspehe, bodo trajala nekoliko let, zlasti še zavoljo tega, ker so v neki oddaljenosti od palače odkrili grobove, ki jih doslej še niso utegnili odpreti in ki so bržkone zadnja počivališča dinastije kralja Nestorja.

Parnik je šel čez Ande

Tovorni in osebni promet na jezeru Titikaka v Peruju opravlja ta čas parnik »Ollanta«, ki so ga morali z železnico spraviti preko And, kajti omenjeno jezero leži 3750 m nad morsko gladino. Ob obali so parnik razdelili v poedine kose in jih natovorili na deset dolgih vlakov, kajti »Ollanta« meri v sestavljeni obliki 265 m v dolžino. Najprvo so morali vlaki 4000 m visoko, potem pa do jezera dol, kjer so parnik zložili.

Boljše brije in dalje traja . . .

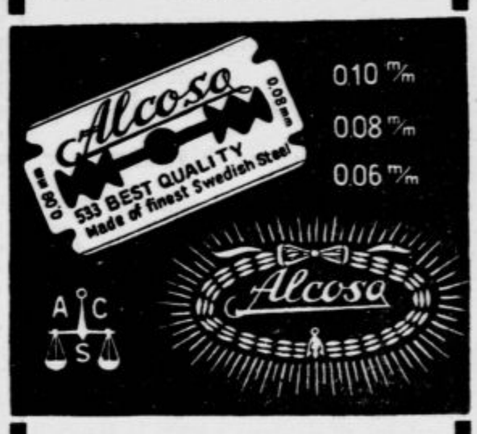

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

Za vsako ženo — eno leto ječe

Kupčije mladega bolgarskega kmeta

Kmet Peter B. je lep, toda precej nasilen možak iz okolice Sofije. Pred šestimi leti se je poročil z dekletom, v katero je bil zelo zaljubljen. Malo po poroki je opazil, da je ogrela srce tudi nekemu drugemu moškemu. Namesto da bi ga to žalostilo ali spravilo v ljubosumnost, pa je sklenil, da bo iz tega napravil kupčijo.

Stopil je do zaljubljenega moža in mu je svojo ženo prodal za borih sto levov. Žena se je bala, da bi nastalo kaj hujšega in ni zinila besedice. Kmalu potem se je Peter poročil z drugim dekletom in tudi v to se je zaljubil neki moški, pa mu jo je kmet s pogodbo po vseh pravilih prodal, kakor je prodal prvo ženo. Ker je imel z ženskami srečo, se je poročil še dvakrat in vsakokrat je napravil podobno kupčijo. S temi posli bi gotovo nadaljeval, ker se prodane žene nisc upale upirati, kupci pa so se bali Petrovega maščevanja in so bili rajši tiho. Na zadnje pa se je našlo dekle, s katero se Peter ni hotel poročiti in ta je vso stvar ponesla na policijo. Petra so zašili za štiri leta, za vsako prodano ženo je dobil po eno leto.

Obleka iz ribje kože

Kakor kaže pričujoča slika, uporabljajo ribjo kožo zdaj že za vsakovrstna oblačila. Dama ima klobuk, rokavice in bluzo iz takšnega tvoriva.

Lovci na drevesa

Nelahek poklic iskalcev mahagonijevega lesa

Neka ameriška revija opisuje težavni poklic »lovcev na drevesa«. Tako imenujejo v zapadni Indiji, Mehiki in Srednji Ameriki može, ki iščejo v tropskih goščavah mahagonijevih dreves.

Ta drevesa ne rasejo v skupinah, temveč posamič v najgostejših goščavah, tako da jih je v zmešnjavi pragozdnih ovijalk in drugih rastlin težko izslediti. Lovec na drevesa si mora v pragozdni pokrajini poiskati predvsem kakšno zvišeno mesto, grič ali najvišje drevo, da se ragleda na vse strani. Njegovo vajeno oko dobro spozna v goščavi krošenj posebno zeleno barvo mahagonijevih krošenj. Kompas mu pokaže smer in sedaj si mora s sekiro in nožem krčiti pot do drevesa.

Ko tja dospe, vžge v njegovo skorjo znamenje svoje tvrdke, da bi med njegovo odsotnostjo kakšen konkurent ne zasegel drevesa za svojo tvrdko. Najditelj mora sedaj namreč po delavce, da drevo podprejo in ga spravijo stran. To je kaj naporno delo že zavoljo tega, ker je spodnji del mahagonijevega debla oborožen z mogočnimi trni. Najtežje pa je izdelati pot skozi pragozd, da bi po njej odpeljali drevo.

Izkušen lovec na drevesa zasluži mesečno lahko do 3000 dolarjev, lahko se mu pa tudi zgodi, da bo dolge tedne blodil skozi pragozdove in ne bo ničesar našel.

Pomorsko oporišče na Sveti Heleni

»Corriere della Sera« poroča, da je v Jamestown, glavno oporišče otoka Svete Helene, priplul ameriški rušilec z 1,000 štvom, ki naj bi na otoku uredilo pomorsko vojno oporišče. Na otok, kjer je pred 120 leti končal svoje življenje Napoleon, postavljajo topove. Otok, kamor dospe le redkokdaj kakšen parnik, se spreminja v trdnjavo.

STARO
OLJE
ZOPET
novo!
s pomočjo regeneratorja »sistema Schlegel«
»Tehnovum« Zagreb, Gorjanska 6.
Pri nas že več kot 300 aparatov v obratu!

MOŠKI

PRI ŽIVČNI SLABOSTI
poskusite Okasa Tablete
Orig. zaboj 110.— din.
Dobi se v vseh lekarnah
Po želji pošljemo literaturo
Pošljemo diskretno
Lekarna DELINI
BEOGRAD · KNEZ MIHAJLOVA 1
Ogl. reg. pod S. br. 2040-1939

Konec Byrdove ekspedicije

Člani ameriške odprave admirala Byrda na povratku z uspešnega ribolova

ANEKDOTA

Bruckner je skomponiral neko pesem in je svoje delo predvajal avtorju teksta. Pesnik je bil zelo navdušen, pomisleke je imel samo zavoljo tega, ker so se nekatere besede pogosto ponavljale. Ta svoj pomislek je povedal skladatelju. »Kaj, da se besede preveč ponavljajo?« ga je nahrulil Bruckner. »Govedo, mar bi jih bili več spesnili!«

VSAK DAN ENA

V muzeju

»Jean, že stokrat sem vam naročil, da ne pospravljajte, kadar niste razpoložen za tako delo!«

(»Vart Hem«)

Iščemo

Odpeljan nam je bil

tovorni avto rdeče barve

Na vratih ima naš naslov. Parna žaga Rog, Podstenica — žel. postaja Straža-Toplice. — Najditelj dobi dobro nagrado.

Strojno podjetje
Ing. Borštnar
štev. 18
IZDELUJE
VODNE TURBINE
žage - mline - transmisije - dvigala itd.

†

Zapustil nas je nenadoma naš ljubljeni soprog in oče

FRANC ZVOLJENK

Pogreb nepozabnega se vrši v četrtek 17. t. m. ob 16. uri z Žal, kapelica sv. Jožefa, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 16. aprila 1941.

Žalujoči ostali.

†

Vsemogočni je poklical k sebi našo ljubljeno dobro mamo, staro mamo, gospo

Jožefo Tiršek

katera nas je zapustila dne 15. aprila 1941 ob 17.30, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne mamice, stare mame bo v četrtek 17. t. m. ob 15. uri z Žal, kapelica sv. Krištofa.

Ljubljana, dne 16. aprila 1941.

Žalujoči ostali.

H. Adamec 47

Daisy in Rosemary

Roman

Daisy je počakala, da je Smith izginil po stopnicah, ki so vodile na vrh. Nato je šla — ne v kopalnico, saj niti ni imela vrča v roki, to ji je šele zdaj prišlo na misel — marveč v svojo sobo, ter na smrt utrujena zlezla v posteljo.

27

»Kolikšna je vrednost teh miniatur?«

»Težko je reči. Nekatere me stanejo okroglo po dva tisoč funtov, druge komaj po dve sto ali tri sto. Vrednost posameznih kosov se je zadnja leta znatno zvišala, vrednost drugih pa znižala. Zmerom je vse na tem, kako se zbiralci pulijo za posamezne umetnike. Povprečno lahko cenimo mojo zbirko na tri ali štiri sto funtov za vsak kos.«

»To se mi zdi prebito mnogo denarja za sliko, ki ima komaj šest ali osem kvadratnih centimetrov.«

»Velikost slike tu ne določa vrednosti, ampak narobe. Zamislite si slikarijo, ki je izvršena tako drobno, da morate imeti povečevalno steklo, ako hočete razločiti poteze čopiča.«

»Rekli ste, da jih je bilo petdeset? Po tem takem bi bila zbirka vredna kakih dvajset tisoč funtov.«

»Niti za ta denar je ne bi dal. Bili so baš najdragocenejši primerki, ki so mi posebno dragi.«

Nadzornik Moody je presenečeno zažvižgal. Poznavalec umetnosti ni bil. Sicer so bile tudi njemu nekatere slike všeč — otroci z mačicami, deklice, ki so s pobožnim obrazom stale pri harmoniju in pele, pred vsem pa upodobitve zgodovinskih bojev: Waterlooja, Nelsona pri Trafalgarju — skratka, slike, ki jih je razumel. Da more kdo za nekaj kvadratnih centimetrov slikarije plačevati takšne blazne cene, mu je bilo nerazumljivo. Toda njegova dolžnost je bila, varovati lastnino vsakega človeka in loviti tatove.

»Kje so bile miniature shranjene?«

»V majhnem kovčegu z jeklenim vložkom.«

»In kje je stal kovčeg?«

»V spalnici — zmerom meni na očeh.«

»Ključ imate na verižici za uro? Kljub znamke ‚Brahma', kakor vidim, in izvrstna ključavnica. Nekdo je moral imeti ponarejen ključ.«

»Ne vem, kako bi bilo mogoče . . .«

»Pa je tako,« je odločno rekel Moody. »Kje imate ključ in verižico ponoči?«

»Na posteljni mizici.«

»Kdo vam zjutraj prinese prvo skodelico čaja?«

»Nora.«

»Nu, evo. Saj ne trdim, da bi bila imela Nora opravka s ključem; hotel sem vam le dokazati, da je bilo lahko dobiti odtis. Ta čas, ko ste še spali, preden so bile žaluzije dvignjene, je moral nekdo z največjo lahkoto odtisniti ključ v vosku. Nič ni bilo lažjega kakor to.«

Carter je nejeverno zmajal z glavo.

»Kakor pravite, niste kovčega niti tedaj odprli, ko so izginili dragulji vaše žene . . .«

»Tako je. Časih mine teden dni, ne da bi pogledal slike, razen če imam goste, ki jih miniature zanimajo. Kovčeg je stal na svojem običajnem mestu, in prav nikakega povoda nisem imel, da bi ga bil odklepal.«

»Ste imeli zadnji čas kaj obiskov?«

»Ne. Tu živimo zelo zase.«

»Sodim, da mora biti vaša zbirka precej znana. Ali je kdo vedel, da ste vzeli miniature s seboj v Anglijo?«

»Niti omenil nisem nikomur, da se odpravljam na Angleško. Slike, ki me spremljajo na potovanjih, so tudi samo del moje zbirke, vendar ne govorim o njih z nikomer.«

»Denimo, da ne,« je Moody prikimal, »a nikogar takšne reči zanimajo, dožene zmerom več, nego bi smel. Odtis ključa je bil morda napravljen že pred meseci; morda so vam bili nenehoma na sledi, preden se je ponudila priložnost.«

To ni bila prijetna misel. Zavest, da ga zasledujejo, je bila zadnje, česar si je mogel Doran Carter želeti. »Slišal sem, da imajo miniature in umetnine majhno vrednost za tatú. Tako težko jih je spraviti v denar.«

»Toga pač sami ne verjamete,« je vzkliknil nadzornik. »Zelo dvomim, da bi vedeli, skozi koliko in kakšnih rok so že šle vaše slike. So zbiralci, ki nimajo v tem oziru nikakih pomislekov, in miniature je tako lahko skriti . . . Velike, slavne slike so bile že ukradene in se niso nikoli več našle. Rad bi vedel, v kateri zasebni zbirki zdaj visijo. Tudi med zločinci so specialisti, gospod, in specialist zelo natanko pozna svoje tržišče.«

Tudi to ni bilo Bog si ga vedi kako hrabrilno, in Carter je čutil, da ima mož pred njim prav.

»Toda nikar ne obupajte, gospod. Prepričan sem, da bomo miniature našli — in dragulje takisto.«

»Nekaj mi je nerazumljivo,« je rekel Carter, spomnivši se Daisyjinih besed, »namreč, zakaj si je tat naložil trud in pobral sličice iz okvirov. Zakaj ni vzel kar kovčega, ki je tako priročen, z vso vsebino vred, kakor je storil že s skrinjico za lišp?«

»To sem hotel pravkar omeniti. Moja domneva, da je imel v hiši pomagača, se s tem potrjuje. Po mojih mislih so najprej ukradli miniature in jih nato v majhnem zavitku s skrinjico vred podali skozi okno.«

»To bi bilo mogoče,« je Carter pritrdil.

»Kakor sem že rekel, utegne biti ves plen tudi še v hiši. Sicer smo iskali zelo natanko, a vendar bo treba, da si vso hišo še enkrat ogledamo.«

»To ni posebno prijetno — zlasti za moje goste ne. Sicer pa ne verjamem, da bi kdo oporekal.«

»Še nekaj, gospod. Imate naslov gospe Warralyjeve?«

»Na žalost ne. Kolikor vem, je odpotovala iz Dinarda. Njeno pošto pošilja banka za njo.«

»Škoda. Če ni drugače, se moram s tem pač zadovoljiti. Rad bi namreč preveril šoferjeve navedbe.«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.